

Vitrac, *Saxicola torquatus*

amunt, pujant per les restes del camí original. Passarem per l'humit alzinar, on també hi ha arboceres, i més tard trobarem indicadors cap al coll d'Estellencs (aquesta és pròpiament la carretera vella d'Estellencs, ja d'època romana), i cap a Puigpunyent. Nosaltres anirem cap a son Fortesa, on encara necessitarem més d'una hora per arribar-hi. Alternarem l'alzinar amb pinar i haurem de traspasar un portell amb co-

lumnes de pedra. De camí hi ha la font de la Muntanya, devora les cases del mateix nom, l'aigua de la qual es du cap a l'aljub de son Fortesa.

Les cases de son Fortesa estan situades en un promontori, envoltades de marjades, i amb una paret de pedra que tanca el camí a banda i banda, que ara és asfaltat i tacat de plataners a les voreres immediates a la casa. És una zona on es

poden observar fàcilment passeriformes, tant al tarongerar de devora les cases com més endavant a les terres de conreu, i és un bon lloc per observar els migrants estivals o d'hivern, ja siguin coa-roges, ulls de bou o menjamosques. També és fàcil veure-hi caderneres (*Carduelis carduelis*) menjant llavors de margalida als camps llaurats o busquerets de cap negre entre els esbarzers del torrent (on també s'hi poden sentir rossinyols) o als plataners, arbres als quals, si tenim sort, a l'hivern hi podem veure menjar algun grup de llunets (*Carduelis spinus*). Els verdelers (*Carduelis chloris*) i gafarrons (*Serinus serinus*) ens passaran volant o s'aturaran a cantar des d'algun posador.

Cap a l'estiu, quan han segat, és fàcil veure als camps que hi ha just al final algun sebellí (*Burhinus oedipnemus*) que pensa que el seu color críptic el fa passar desapercebut, immòbil rere algun rostoll, però visible pel seu volum i pel seu gran ull groc. Encara que no se'ls vegi, però, és molt fàcil sentir-los cantar molt a prop. Als pals de telèfon algunes vegades s'hi posen mussols (*Otus scops*) i fins i tot alguna vegada hi podem veure un mostel (*Mustela nivalis*) o mart (*Martes martes*) botant les pedres dels marges. Una espècie molt fàcil d'observar caminant pel terra és el puput (*Upupa epops*), tot i que després de l'hivern també s'hi poden veure primaveres (*Oenanthe oenanthe*), les emmascarades sol·leres boscanes (*Emberiza cirius*) o sol·leres (*Emberiza calandra*) cantant damunt els ametllers, vitracs (*Saxicola torquata*) anant i venint des dels albons i herbes altes i les titines (*Anthus pratensis*) caminant pels rostolls. Per descomptat, però, les reines de la zona són les milanes, seguides de les calçades. Els corbs, grallant, també solen ser-hi presents. De fet, durant una època se'ls veia posar-se, horabaixando, en un pinar proper.

La volta acaba quan sortim per les barreres de la finca i entram en les últimes cases del nucli urbà. Encara meravella veure com tan a prop d'una zona habitada hi pot haver tanta diversitat de paisatges i d'ocells. •

Coaraja de barraca, *Phoenicurus ochruros*

Identificació

El capsigrany

Per **Xavier Llabrés**

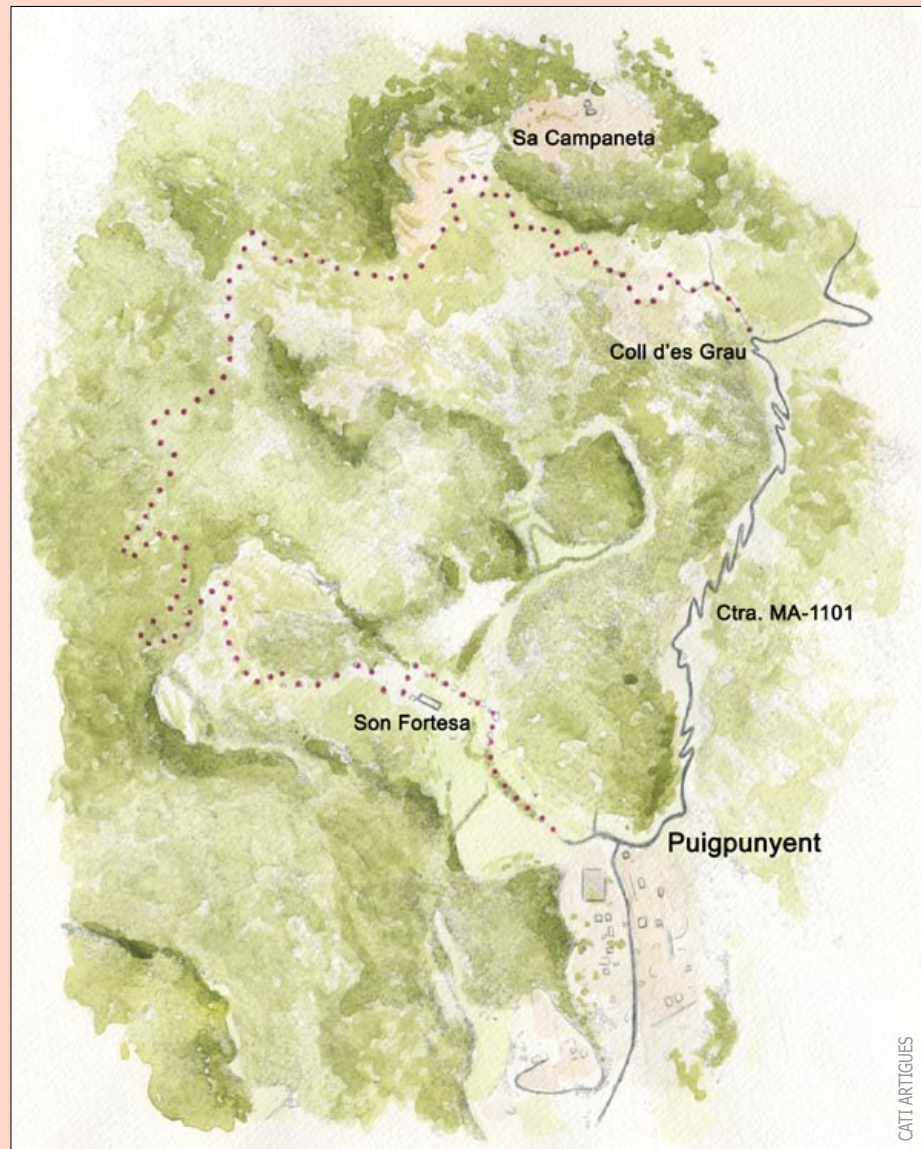
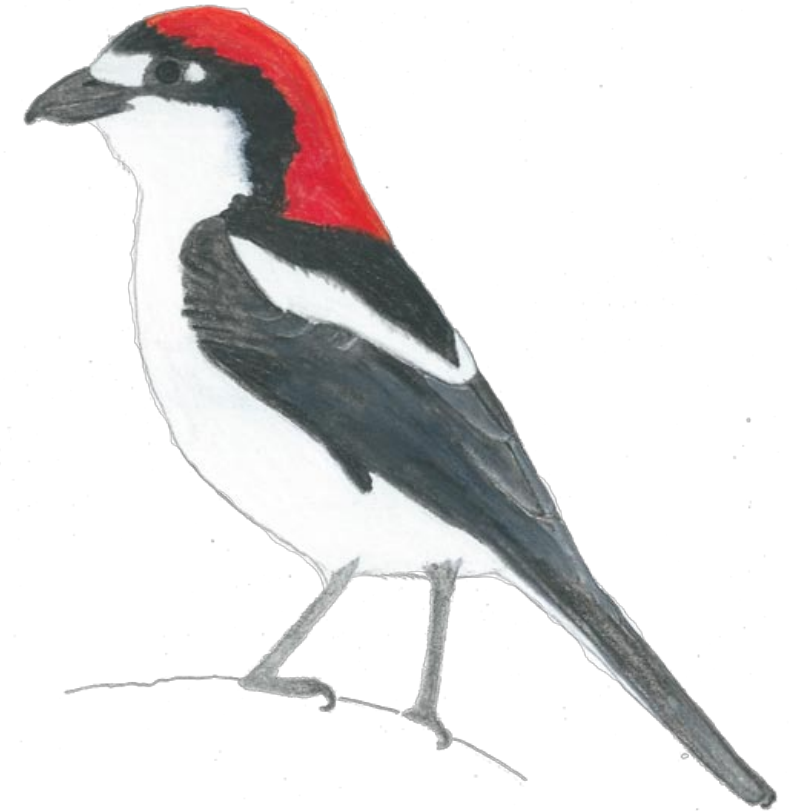
Dibuixos de **Lupe Suárez**

El capsigrany (*Lanius senator*) és un passeriforme de mida mitjana amb una coa llarga i un bec relativament curt i gruixut amb forma ganxuda, a causa de l'especialització de la seva alimentació a base d'insectes, rèptils, petits mamífers i aus. La subespècie estival a les balears és badius i, quan l'observam al camp, es diferencia de la nominal especialment per l'absència de blanc a la base de les primàries. Normalment el trobarem atalaia a branques o a arbres de zones obertes, en les quals cerca el seu menjar. El seu reclam més característic és curt, fort i greu, tot i que al cant pot fer servir tota casta de notes melòdiques i un variat nombre d'imitacions de cants d'altres aus.

Adult: A més del que hem esmentat abans, el plomatge és molt característic: té les parts inferiors pràcticament blanques, igual que el carpó i les plomes externes de la coa, que en el seu conjunt fan un patró fàcil de diferenciar al vol, ja que les ales, coa i careta són negres, en contrast amb les altres parts del cos. L'única nota de color una mica més cridanera és des del front fins al clatell: els mascles el tenen de color marró rogenc intens i les femelles marró ataronjat més diluït.

Jove: El plomatge és marró clar favat amb les parts inferiors més blanquinoses. Ja els podem destriar dels joves de la subespècie nominal pel criteri abans esmentat. Hi ha un tret característic que els també els distingeix fàcilment dels joves de capsigrany roig (*Lanius collurio*), fet especialment important al principi de la migració: les escapulars són brunes sense una marcada diferència de color amb el clatell ni gens de color rogenc; a més, són més clars, tot i que al camp es fa difícil apreciar diferència, especialment si les condicions de l'observació no són bones.

CATI ARTIGUES